

مدون مرم سلیم گوید **ه** ابرهاریست ز سر پ آب با ز خمی که دشت جوی چرخ شکند خشک
 و روت و بجزا بمعنی تنها که از و هیچ فایده نرسد سلیم گوید **ه** میآیدم به بخت ز میخانه جام خشک **ه** وریا
 همیشه فرستد سلام خشک خشت مال بهم کسی که خشت سازد و حید در تعریف او گوید **ه** چو قالب
 یک مشت کل خشت مال **ه** و آن مرابست از قیل و قال **ه** و در کلام قدما خشت زن گفته اند سعدی گوید **ه**
 غلام آگوش باید خشت زن **ه** بود بنده ازین مشت زن خشت با و بیای موحده با وزن کلان که بملقبای سق
 آویزند و این در ولایت هندوستان مرسوم است و بعضی گویند که بعربی هر دو را موحه گویند خشت قمار
 خشتی که بران کعبتین تا بجن اندازند و در هندوستان آزارت گویند و حید در تعریف خم گوید **ه** باز غشا
 صبر و تاز **ه** بخت سر خم چو خشت قمار خشت خم خشتی که بر سر خم گذارند و دران خم را بندند چنانکه تحقیق پیوسته
 خصل بفتح و سکون دوم و لام آنچه بر سر او گذارند طغر گوید **ه** چنان در زرد عشق او بارم خصل
 ایامنا **ه** ز بی نقشی و دوشش کریمیم یک خال میاید خصمانه **ه** معنی دارد اول غم و پرده احوال و این ظاهر از عالم معنی
 شفقت باشد که در اصل رست است در صورت خصمانه بمعنی رست خواهد بود که بطور دشمن را احوال شخص نظر کرده او را
 رست کند پس معنی الطاف و مهربانی و پرده مجاز استعمال یافته لیکن سندی این لفظ در اشعار استادان یافته نشد در
 عتار منشیان هندوستان دیده میشود و دوم بمعنی مانند دشمن این محتاج سندیست سیوم بمعنی حریف شغائی گوید
ه خاره از شیشه ماهره شغائی نبرد **ه** غالب آن پسته که خصمانه باز افتاده است **ه** و نیز میر خجابت گوید در گل کشته
ه نیست هم زور تو خصمانه ات از من بشنو **ه** میر دهرزه درین معرکه **ه** گفت و شنو **ه** ایضا گوید **ه** نیست در
 معرکه کشتی مردانه تو **ه** حستن اردست تو بالقوه خصمانه تو **ه** ایضا گوید **ه** در تنگ تو خصمانه کلبر رست **ه** دست
 نام خدا بندرتنگ شکر است **ه** در صورت الف و نون آن بر آن نسبت باشد یعنی مانند خصم که حریف باشد و در هندو
 که شوهر را خصم گویند همین لفظ است که تصرف اهل هند باشد چه معنی حریف در اینجا مستحق می شود خط حصا
 دایره و مندل که غرابم خوانان کرد خود یادگیری کشند و اغلب استعمال او با لفظ هند و زیر آن عمل در اصل از غرابم خوانان
 هندست سلیم گوید **ه** چه سادگیت که خال لب آخر کار **ه** بگرد خویش چو هند و خط حصار کشید **ه** خطاب
 معروف و معنی بخشش و بیباغی چنانچه عتاب خطاب با هم گویند و گاهی تنها خطاب بمعنی مذکور آید فغانی

گوید **۵** دارم از غیو لعل تو خطا بیکه پیرس **۵** خشم و قهر که کیوناز عتابیکه پیرس **۵** خط پای کلاغ خطی که به
 نوشته باشند سلیم گوید **۵** دارد از خط شکسته انتعاشی طبع او **۵** زشت تر باشد شکسته چون شود پای کلاغ
 و این همیشه استفاد میشود که خط پای کلاغ ترکیب توصیفی است تا اضافی **۵** خط کشتی بفتح کاف تازی
 و شین معجمه با اصطلاح معماران کشیدن خطوط است بر اطراف طاق عمارات از جهت خوشنمایی تا نیز گوید
۵ در جوانی دیده ام شد جلوه گاه **۵** خط کشتی بشین از سفیدی کرده ام این خانه را **۵** خط
 معروف و بجز سبزه نوشته معشوق بلکه غیر معشوق نیز و معنی کتابت و مکتوب نیز است **۵** گوید **۵**
 با بقدر خوردن آبی وفا کرده **۵** کوی که توبه ناهد **۵** ما خط کوفی است **۵** و نیز مولوی جامی فرماید **۵** ز سبزه
 بر لب خط تازه بد مید **۵** تازی خط آید کان **۵** باغ رسید **۵** و نیز حکیم شفاغی گوید **۵** مکتوب من که باز
 بیاری چو میبری **۵** قاصد روز جانب جانان **۵** بیا خط **۵** شو قم بغایتی است شفاغی که اضطراب **۵** هر دم
 بسوی یار فرستد **۵** هزار خط **۵** و بعضی از کم تبغان **۵** نامه **۵** مراد **۵** یعنی انکار است و این خط **۵** سیاه
 خط سبز نوشته معشوق اگر چه خط سبزه شهرت دارد تا نیز گوید **۵** زنت زان خط کلگون خط سیاه هنوز **۵** زنده
 حسرت غم سپاه هنر خط دیوانی خط شکسته پدیدار که در دفاتر ایران نویسنده همان رواج دارد تا نیز گوید
۵ ز بس حال چمن در هم شد از افسوس کیست **۵** خط سبیل سر **۵** با خط دیوانی است **۵** پنداری **۵** مولف گوید **۵** درین
 بجای خط سبیل خط ریحان مناسب **۵** و گز نه رک سبیل **۵** یاد و نیز **۵** وحید گوید **۵** ز بچ و سبک **۵** وصف خط جانان را
 درین مایض نوشتیم **۵** خط دیوانی **۵** خط بقلان **۵** چیز دادن **۵** اقرار کردن **۵** بجال **۵** آنچه **۵** وحید در وصف خط **۵** حشر
 گفته **۵** اگر نقش از رنگ اگر ساره اند **۵** همه خط **۵** بخت **۵** خطیش **۵** داده اند **۵** خطبه **۵** آدم **۵** خطبه **۵** است از خطبه های
 کتاب **۵** نهج البلاغه **۵** اثر گوید **۵** که مخاطب را نمی بینی سخن رس **۵** امش **۵** خطبه **۵** آدم **۵** بود نظم **۵** دلار **۵** سخن
 خط پایکی نوشته که در هندوستان آنرا فارغ خطی گویند **۵** وحید در وصف **۵** جام گوید **۵** دلش بود **۵** زان **۵** کوه **۵** در شکفت
 زان **۵** کوه **۵** خط پایکی **۵** گرفت **۵** خط **۵** زدن **۵** معنی **۵** خط **۵** کردن **۵** وحید در تعریف **۵** وفاق **۵** گوید **۵** چو **۵** بینی **۵** زرد **۵** و **۵** خورد **۵** دل **۵** از
 جبین **۵** نطف **۵** نو **۵** کار **۵** را **۵** که **۵** هر **۵** کز **۵** طفلی **۵** خطای **۵** زرد **۵** **۵** بجز **۵** شیشه **۵** دن **۵** بجای **۵** نزد **۵** خفتن **۵** معروف **۵** و نیز **۵** آورده
 و **۵** آغشته **۵** شدن **۵** چنانچه **۵** کباب **۵** در **۵** نمک **۵** خوابیده **۵** و **۵** خفته **۵** وحید **۵** گوید **۵** رازان **۵** شوخ **۵** چون **۵** سوی **۵** لم **۵** آشفته **۵** می **۵** بیند

بخون ناپدید می‌گردد و زخم را خفته می‌بندد و نیز معنی بس تشبیر که جفراست است کرد و چنانکه در بعضی از کتب مرقوم است
خلوت با صفا نام جایی است در نواحی یزد تا نیر کوی در صفتار نقشی که بر عالیشانست با خلوت
 با صفا نشسته **خله جالی** بفتح اول و دوم و جیم بالف کشیده و نون بیاید لقب پهلوانی که محمد قایم نام داشته
 میرجبات کوی در تعریف کینه سوار **ه** پیر کردید و همان غرم جوانی دارد که خلجی آنها که بدل از خلجی دارد و خم بضم معروض
 و نیز از زاری مرآتو کشان را و آن مثل سبوی بود که بران جامه انداخته اتو کشند و در هندوستان بسوی گلان
 باشد و آن بکار آب نیز آید و جید در تعریف اتو کش کوی **ه** خمش داشت در دل خیال فساد و اتویش از آن دست
 بدل نهاد **خم و در خم و شستن** بفتح هر و خا بر او رسد و حرفی چون سالک قزوینی کوی **ه** با سحر
 نگاهت که بلای دل دین است **ه** مژگان تو خم در خم اعجاز دارد **ه** ایضا **ه** مایب کوی **ه** بساغر بنظر **ه**
نیر میاید چشم شور که خم اندر خم این میاید **ه** خم تنکی بضم اول و سکون میم و فتح یا ضم فوقانی با حلافت
 بهی و ضم نون و کاف تازی **ه** بدنگ حوصلگی و جید کوی **ه** ای محتسب بکدل این خم تنکی صیت **ه** شرمند
 شوای بخیر از روح فطاطون **ه** خم شلن معنی محتسب خموشی **ه** غف خاموشی اطلاق آن بر آتش و شمع اگر چه
 در اصل مجاز است لیکن مشهور است و معنی از گریه باز ماندن نیز آمده لیکن چون اکثر گریه یا بوجه زاری باشد این نیز مجاز بود چنان
 سیم کوی **ه** چون شمع سیم اشکشان از ازل آمد **ه** مشکل که با فسانه توان کرد خموشش **ه** و لفظ شمع برای این معنی نهاد
 خوب واقع شده **خمیره صندل** بدون اضافه دو این است معروض **ه** انکه لعظیکه در آخر آن نامی مخفی باشد
 و اما ک اضافه آن با شبهه جایز داشته اند چنانکه بر متبع کلام ایشان ظاهر است و بعضی از متاخرین آن نیز جایز داشته اند
 در بعضی الفاظ تا نیر کوی **ه** بهین جان است آن جوهر شستی **ه** خمیره صندل از شیرین سرشتی **ه** حیان
 بر چیزی کشیدن مشتاقی آنچیز شدن و تمنای آن داشتن اشرف کوی **ه** زاهد بسیار باغ اگر چه
 نیکشی **ه** خمیازه بر آب و علف میتوان کشید **ه** شام عبارت از نمودار شدن شام است زلالی کوی
ه چنان از تیرگی کم کرده دم بود **ه** که صبحش خنده شام عدم بود **ه** خندیدن بر فلان **ه** چیزی معروف است
 و در مقام لغزین و دشنام نیز آمده و جید کوی **ه** اگر عاشق آغ کل حیده باشد **ه** بدایع دل خویش خندیده باشد
 و نیز در محاوره آمده است که فلان بر بدتر جای زن خود خندیده است **ه** ندان معروف و کنایه از جمع دندان دارد و جید کوی

شادی از پیران خم گردیده قامت بدناست **ع** قیمت شمشیر کم گردد و چون خندان می شود خوبها جمع خوب
و بعضی بسیار خوب نیز برابیم ادیم در همچو خواب سلام نامی گفت **ع** بردارد و خوبها بکایه خوشن بچایه
ببای فارسی بای مجهول و صیم بالف کشیده و نون یارسید عمارت از خوش ستاری و ظاهرا خوشن بچایه
نوعی از بستن دست است زکی ندیم گوید **ع** تو خوش کر بچایه فارت دلهما توانی کرد **ع** چه مطلب همچو کل دستار
اذغانی بسز بچی خواب صیاد و کرسیاد که خود خوابیده صید را غافل سازد سلیم گوید **ع** پس از مردن برود
خاک من افتد کذرا و راه مرا صد مصلحت در **ع** خود چون خواب صیاد است خوشن باشد جمله است خبر و آن
کاهی معنی انشائیه نیز آید یعنی بیا که امر است از آمدن سلیم گوید **ع** محتسب چون بدر سیکه آید گوید **ع** پیر میخانه که خوشن باشد
اگر جا باشد **ع** و نیز شاعر گوید **ع** مست بازی و سرخانه خرابی داری **ع** از سر کوچه که گذرے خوشن باشد **ع**
خواب بچراغ گفتن آنست که چون خواب بوحش و پریشان بنید و در شب بیدار شوند خواب بچراغ گفتن نقل
کند و گویند که این عمل از تاثیر بدی خواب مذکور محفوظ دارد تا اثر گوید **ع** کل را بنیم حیدر وی تو کنم **ع** مانند کسی که خواب
گوید بچراغ خود را کم کردن فراموش نمود مرتبه خود است و گذشتن قدم است زیاد از حد خود شرف گوید **ع**
از کم نبرد مرصع شد میار او نهان **ع** هر که یابد دولتی خود را چرا کم میکند خود درون زخم و بخر اول معروف
است دوم تاثیر گوید **ع** مانند جو شعله شمیم بے ضرر **ع** کس خنجر نیده ما را نخورده است محقق نمازند که در
بیت بیان لفظ **ع** که جمع است لفظ تند خو مفرد واقع شده و آنچه از موارد کلام دیده جمع میباشد چنانکه حافظ میفرماید
ما مردان رو بسوی کعبه چون آیم چون **ع** و این خالی از غایت نیست خون شیرین **ع** استن کنایه است از کمال لذت
بود **ع** و خود تمی گوید **ع** خون شیرین است و حذر اخذ آسان کند **ع** باز شکل شد که با مانع نازش خو گرفت **ع**
خون فلانی سرخ تر از خون فلانی نیست **ع** یعنی این عزیز تر از آن نیست بر بنقیاس خاکش از خون فلانی
بهتر این در حالت تعضیل و اول در حالت مساوات باشد دوم از اهل زبان تحقیق رسیده اول سلیم گوید **ع**
همه نام فرستم دل خود را سوش **ع** خون او سرخ تر از خون کبوتر خود نیست خود و خویش کمر نوشته که
اول ضمیر مرفوع است یعنی مبتدا واقع می شود بخلاف دوم و این در کلام قدایا **ع** شد و در کلام بعضی از متاخران
دیده شد که خویش نیز ضمیر مرفوع است شغلر گوید **ع** خویش بستم بر سر دل **ع** خیرا **ع** کردم این قلب سیه را

باز در کار کسی **کویتیر** مانا تلف کویده **من** نام در از باد صبا پیش میبرم **قاصد** اگر بهمن سرد خوش میبرم
 خود کشتی جهد طبع در امری و کاری و سندان کرم کشتی باید خرید بر وزن **دوید** یعنی مزروع خام و مجدالدینغله
 موسوی شوستری منکر است و میگوید که خرید بوا و معدله است بر وزن **عید** و **اسناد** آن اساتذده آورده چنانکه در سراج
 اللغت نوشته ام لیکن حال معلوم شد که آنچه زبان زد عوام است نیز صحیح است سالک بزوی کویده **رسم** که
 کشته ام جوخت بر آورده **خرم** شوم چو برق ز بندر خرید من **اما** مقابل ابیات اساتذده قدما شعر سالک نمیتوان برسد
 شاید این نیز زبان زد عوام بود و الله اعلم **خود حسابی** شناختن حال و رتبه خود تا اثر کویده **چنان** کشید است
 ز قدر و آخوش **که** خود حسابی تا اثر خود پیشد **خون** کشیدن **خون** کم کردن **فصد** نمودن اول طغرا
 کویده **مینا** پی کی چوت تپی دست از بدار **اسود** کی ضرور بود **خون** کشیده **را** **دوم** و **حید** کویده **س**
 مستحق ازین بخیلان چشم احسان داشتن **بچو** خون کم کردن **فصاد** از روئین است **فقیر** از زو کویده **که** اگر بجای لفظ
 احسان لفظ ریش درین شعر باشد نهایت مناسبت **خواجهمروارید** نام از منی است هندوی بود در صفایان که
 سخت کوناری و سی بود کمال کسافت پریشانی زندگانی میکرد **اشرف** **بچو** کویده **فی** غلیان **خواجهمروارید** **خواجهم**
 معروف و در توران داخل القاب سادات است و بمعنی غلام خصی نیز استعمال یافته اگر چه شبهه بود بمعنی **خواجهم** است
اشرف در تعریف سوداگر کویده **زخیل** **خواجهم** چندان در کاتبش **که** آمد **خواجهم** سوداگر خطابش **و** دریند و ستا
 بناسبت معنوی از جهت تمیز لفظ **خواجهم** **که** القاب زبان باشد **الف** **حذوق** **که** ده **خوب** نویسد **خون** **بچین** **مالیدن**
رسمی **که** داد **خوانان** **خون** **کشی** **بچین** **مالیده** **پیش** **حاکم** **میر** **و** **داد** **میخواهند** **از** **تجلی** **لام** **نجمی** **و** **رتذکره**
نصیر **آبادی** **منقول** **است** **نماند** **از** **کریه** **بسیار** **در** **دل** **آنقدر** **خونم** **که** **گر** **خواهم** **برسم** **دار** **خوانان** **بچین** **الم**
خوش **غلاف** **تیغ** **و** **خنجر** **و** **امثال** **آن** **که** **خود** **بجو** **از** **نیام** **برای** **طغرا** **کویده** **ز** **خوش** **غلافی** **تیغ** **تو** **خرج** **میداد**
که **میشوند** **یکدم** **دو** **پاره** **بچو** **خواب** **داشتن** **از** **چشم** **معنی** **بیدار** **کردن** **و** **حید** **کویده** **شب**
بجران **نواچون** **این** **دل** **مبارک** **دارد** **ز** **چشم** **صورت** **محل** **فغان** **خواب** **دارد** **خوردن** **کسی** **کسی** **طاقات** **نمود**
طغرا **کویده** **بچو** **سلیم** **نظم** **شد** **اگشته** **تاراج** **سلیم** **طریقه** **دزدی** **خورد** **بر** **دزد** **در** **خون** **شدن** **تلاک** **شدن**
و **کشته** **کرد** **ید** **و** **حید** **کویده** **خون** **شد** **کوز** **ست** **و** **ز** **چشم** **چو** **برخ** **گرفتار** **که** **در** **دام** **میسرد**

خواجگی نخواه کردن طلب کردن ز شغیعی اثر کویده **۵** جوز بقرض دبی خواجگی کن نخواه **۶** بصر خضار
 میاموز بداد آئی را خواندن مضمون بیان کردن معنی وحید کویده **۵** ای مخطط حکم ذیل آورد
 بر باخوان **۶** دل بر کبری مضمون نخط را بخوان **۷** خون از طرف دامن ستن سنسن طرف
 دامن از خون وحید کویده **۵** ز طرف دامن خود خونم ای که میشوی **۶** دست است که دورش کمی بیسکویی
 خیال نمک توهم و خیالی که از خوردن نمک آدمی را پیدای شود مایه کویده **۵** بالعلی سبت تو باشد خیال
 نمک **۶** هر جادیت شکر نکاله میرود خیری و خیر و بیای مجهول کل معروف چنانچه در کتب لغات دیده
 مسطور است لیکن ازین دو بیت طفرایع معلوم میشود **۵** در کف خیری درم چون نقش بر دیوار ماند **۶** کشت
 آخر از کل خیری خود شمساره **۶** و نیز کویده **۵** کل خیری شرارت بسم چون ندود **۶** که ز خیریت خود کرده ایا
 در شیر بابت الدال المهدی دامن بالازدن دامن بر میان محکم کردن بر شکستن **۶** هر
 بگردند کردن آن در بند کمر بزم سواری یا کار دیگر سلیم کویده **۵** در رکاب آن سوار حسبت میخواهد دود **۶** سرد
 دامن در نه از بهر چه بالامیرند **۶** وحشی کویده **۵** مدعی خوش کرده محکم بر بیان دامن سعی **۶** قوتش با داکه گیرد
 سخت امان ترا و انگاه جایست که پهلو امان بلکه اکثر این حرفه منشور عمل خود از انجا حاصل کنند در ایران
 از عالم چوپره هندوستان و این از این زبان تحقیق پیوسته **۵** او اول بود با اصطلاح قمار باران مرتبه اول است
 دانه کردن جدا کردن و پریشان نمودن و این هر دو از این محاوره تحقیق رسیده دایره کشیدن آن باشد
 که سیاهی یا غیری بر سیاه کاغذ کوبیده یا در کاغذی شکل دایره کشد و بنام بگری چیری نویسد یا از هر یک چیز
 نویسد و بهشت آنرا چندا گویند و این گویا ترجمه دایره است سلیم کویده **۵** در بزم زمانه بنوایم ای کاتس **۶** مطرب با
 مکنش دایره **۵** وانه **۶** سمور پوست سمور اشرف کویده **۵** بجای تن بند حسن بجز در او را **۶** که دام زلف بود دانه
 سمور او را **۵** و دست بود عطف و فتح دال مهله و سکون سین نقطه و فوقانی مفتوح قوم و قبیل اشرف کویده
۵ میخانه مراست که یک صرعه از آن **۶** منصوبه دار و دسته او را کفایت است **۵** دار و کشیدن **۶** یعنی
 نوره کشیدن و این لغظ در ایران بسیار رواج دارد اشرف کویده **۵** بستی بود پیکرش زم و صاف **۶** که از
 میکشی کرده دار و کش **۶** و لطف دیگر آنست که دار و در بند دستان شرابا گویند و برین تقدیر بحساب اهل منده

این شعر بزمه تر خواهد بود و منظور شاعر نیز همین است و نیز در او بمعنی باروت تفنگک باشد و در هندوستان نیز این را دارو
 گویند و حیدر تعریف تفنگک گوید **س** نماید حکیم سیحامراج **س** ز داروی او دشمنان را علاج و راه عرب
 کینز مردم عرب و چون معیشت اعراب تنگ بود راه ایشان پریشان تر باشد لهذا در فارسی پرشانی و خرابی راه
 عرب مثل گشت طغر گوید **س** خوزه صده بر زمین از اخترا راه عرب **س** در مقام زور طالع گوگب نام در ماه و نیز
 شیخ محمد در پنجو خاتون عرب گفته است خاتون عرب است که راه عرب است **س** و اغیچه بفتح با و فارسی سکون فون نوعی از آغ
 که بر کف پا سپان کنند و ظاهر ادغام مذکور مخصوص اسپان سلاطین صنفوی بود و اغلب که اشارت باشد به پنجهن پاک علیسه
 السلام و حیدر تعریف پشاه عباس ثانی گوید **س** کمان کردانکه داغ پنجهش دید که سر بر زرد ز طرف کوه خورشید
 داغ بر روی ترنج نهادن **س** از ارادادن شخصی که بازار صاحب این عمل متاخر نشود و این از محاوره و ان **س** تحقیق
 پیوسته و امن بهلو و اردامن فراخ که عالمی را از آن فایده برد و در ظاهر از و فارغ باشند ملا ترفیعی که از شعرا
 قرار داده ایران است گوید **س** و امن دولت حسن تو چه بهلو دار است **س** نکته تا بند قب از تو فراغت دارد
 و امن جمع کردن **س** و امن جیدین معروف دوم شهر است اول و حیدر گوید **س** و امن خود بزرگ نام **س**
 زاهدان **س** جمع از دنیا برای صید مردم کرده اند و در کریمان انداختن طفلی نغزندی برداشتن طفلی را
 و حیدر گوید **س** زدن زاید طفل اشک چشم از خویش تن **س** اند **س** چو فرزند می که اندازند مردم در کریمانش **س**
 و امن چاک زن و مرد که در طفلی نکاح ایشان مقرر شده باشد و رسم ولایت است که هرگاه چنین مقرر
 شود و امن هر دو را چاک میسازند و این علامت عمل مذکور است **س** اینمغی از لقب شهبودیر و بهر پارسی شتر افکن **س** و اند **س** خاخر
 کنایه از رم دادن این از اهل زبان تحقیق پیوسته **س** در آمد معروف نیز آمد زرد و از ادا داخل نیز گویند اثر گوید **س** بی در آمد
 نیست تیر طعن با کشتن هدف **س** میدهی کرتن **س** بیگان بول مرم میرسد **س** در صفح گفتن و نوشتن **س** یک معنی
 است دوم معرفت اول سیدم گوید **س** در صفح سیدم از توجه گوید که کنج **س** یک نکته ز وصف تو بجز دو کل کاخذ
 در گرفتن سوختن و بجا ز برابر کردن صحبت سیدم گوید **س** مرده یار از آنکه یار از دست تا ساغر گرفت
 در میان شعله و خاشاک صحبت در گرفت و خون طپیده **س** ما با نثا طپیده **س** لفظا بمعنی که در خون طپید **س** ایم
 و این عبارت را بدین آورده ایم که افضایانی همین است اگر پیش ازین نوشته ایم که اخافت بیانی اصافت عام

بسوی خاص است و عامه شرح کتب فارسی اضافت تشبیهی اضافت بیانی گوید مثل نای کل و طبل شکم پس ازین عالم
 آنچه قاسم دیوانه گفته است با آنکه سالار جنون فال سفر زده دیوانه ما و امن صحرایگر زده مثل در خون طپیده ما
 طغرا گوید است در عاشقی نذارم زکی ز سر خرد می مایه سر خرد می در خون طپیده ما در خانه فکر نشتر
 در فکر شعر رفتن تا اثر گوید بیت می رود سر گفته با یاد تو در خانه فکر ما سخن نیست که شعرش همه بیت الصنم است
در بروی کسی بستن و در بر سر چیزی بستن دروازه بر رخ نشیدن
 هر سه بیک معنی است اول شبهه است دوم علی نقی مکره گوید بیت بر زخم دلم نیم مجرم پسندید ما سهی است که در
 بر سر بیار پسندید ما سیوم شانی تکلو گوید بیت عشق تو شهر بند وجودم فرو گرفت ما من بر رخ خیال تو دروازه می کشم
در زیر سر فلان کس فلان چیز یعنی با اختیار است و این معنی را در محل ظلم و ستم استعمال کنند و لهذا گویند
 فتنه در زیر سر فلان است تا اثر گوید بیت بر شیشه هر دل که رسید است نکستی در زیر سر آن شکن طرف گناه است
در ریاضه بحکم فارسی حوض کلان که امر او سلاطین و در باغها و خانه های خود سازند تا اثر گوید بیت در ریاضه است دست
 کرمان روزگار که گزوی سلاطین بودش آبتار و در ماه بضم او و در ایام آحر ماه اشرف گوید بیت کنون
 که باده صراط بجام من است چو در ماه صفر محبت بوشکن است و در بسته بفتح با و موحده کنایه از تمام وجود
بیت که چه هرگز نیک سخن با من نگوید ز شرم باغ حسن بشکرش مال من در بسته است و میتواند که در بسته در اصل
 در بسته باشد که در آخر زیاده کرده باشند یا در بسته محفف در بسته باشد چنانچه مذکور است در او نختن هم
 با هم جنک کردن در راه بودن نکته قریب بودن حرف تازه و غریب گفتن یعنی در یک باشد که گوید و حسی گوید
بیت حق یار بهای سابق گزینستی راه نطق در جوابت آنچه گفتی نکته در راه بود در رکاب انداختن
 همراه سواری خود گرفتن کسی را پیاده سلیم گوید بیت چون سلیم آخر سوار تو من گردون شدم اختر از ایون مر نو
 در رکاب انداختم در بچه بفتح اول و سکن را در جمله و فتح با آتانی و جیم فارسی یعنی در خرد که در بچه بیای معروف نیز
 گویند و همین شهرت دارد اول خالی از غایت است طغرا گوید بیت روز و شب در بچه مشرق و مغرب با است
 و در ندرتگی اینخانه نفس میکرد در کاسه نیم کاسه دشتن تعبیه کردن چیزی از راه قریب در چیزی
 بدیعنی زیر کاسه نیم کاسه دشتن نیز آمده طغرا گوید بیت ز ماه چارده هرگز برسد آن طال ابرو که چندین

نیم گامه زیر یک گامه چو دارد در بند کسی بودن با خیار کسی بودن تاثیر کوید میت بود در بند شوخیهای
 اعضای تو دل بردن چو شکر حلاوت بر سر پای نوی زید در و چیدن دور کردن درد و آن شهوت
 برداشتن درد بیماری مریض دیگر بخود وحید کوید میت همچو بیماری که چند در بیماری وحید از خیال چشم مباشر
 دل خسته بود در در کوشش بالضم بنده و غلام از عالم حلقه در کوشش مفید کوید میت صدف دان ترا بنده
 در در کوشش در ریغ داشتن و در ریغ خوردن اون معنی مضایقه نمودن و دوم معنی افسوس خوردن در
 شهوت و دوم وحدت قوی کوید میت در دفع من ز غیر کنی باز احتیاط بروضع خویش و حال تو یکسان خورم
 در ریغ و رشت بختین و سکون شین معجز ناموار که بر بی خشکی کوبند بجای معجز و شین نقطه دار و نون معنی کران نیز آمد
 اشرف کوید میت یکی راتن از ضرب کز در رشت بزیر سپر اند چون لاک پشت در قلم گرفتن نام کنایه زیاد کردن
 و کسی بپوشتن شانی تکلو کوید میت بجرم اینکه دلم نیم کشته عشقت نوشته نام مراد رستم نمی گیرد
 در دول کردن معنی زاری نمودن مولوی جامی فریاد میت بدینسان در دول بسیار میکرد بیوسف شوق
 خود اظهار میکرد و نیز وحید کوید میت سخن گفتن با تو گرم در دول است که گفته اند حدیث گفته میدانی
 در یا معروف کنایه از فرج زنان اشرف کوید میت کتل با در و چون سرین زنان که در یا بود در شیشین
 درخت فاضل درختی که در راه واقع شود و مسافرین و مترددین بران جا به یالته دیگر بسته یا انداخته
 باشد برای تحصیل مراد چه او را مسکن جن بسته اند از کثرت این عمل بصورت زننده پوشی بر آید و آزا بهندی که در یا خوانند
 اشرف در تعریف شخصی کوید میت چراغ صحکهای از خموشی درخت فاضلی در زننده پوشی در لفظ درخت
 فاضل نقلی بادم آمد که غریزی با خاله خود سری دشت نظر را اینکه بادا کچه کل کند صریح نمیتوانست زد هر چند شانه
 کاری مینمود و دروغن قلذ میاید فایده نیکو در خواست جلد بکار برد تا وصالش میسر گردد و تقریبی با معشوقه که سفیسته
 میخ راه را بر خوک و او اگر در بیابان زبرد درختی که از راه بر کنار بود بگام دل رسیده و از لته عضو مخصوص را پاک کرده
 بران درخت بر تافت بعد از هتی که مرا جفت میکند می بیند که قهقاری بسیار بران درخت مسافران بسته اند بصد
 افسوس میگوید که آه اینجا چقدر خاله مارا کاسیده اند و حال آنکه مسافران آزاد درخت فاضل قرار داده بودند و در یا و در
 بخاطر داشتن متعارف یاد داشتن است بحدف کلمه در و همچنین بادم نیست که بادم نیست شهرت دارد سلیم کوید

بیت بر کعبه احباب شبی کوشش نهادیم حرفی نشنیدیم که در یاد نباشد و در کیر شدن صحبت در رفتن
 و بر آردن آن تاثیر گوید **بیت** دیده ناستم خیال آن بری نخبیر شد تا بکل این در گرفتیم صحبت در کیر شد
 در پوشیدن معنی در بستن و جید گوید **بیت** چشم خویش در پوشیده ام رفتند دوران بیکر شک
 هرگز کشور ترکان حصاران او را **بیت** آتش بودن کسایه از تصدیق و تشویش بسیار و جید گوید **بیت**
 چنان در آتش آست شمع از غم بجز آن که چنان سپاری پروانه در شمار نیارد در کردیدین بجای فارسی معنی
 افتادن عمارت چنانچه از این زبان تحقیق پیوسته **در خود فرو رفتن** متفکر شدن و حیران گشتن و جید در لغت
 فیصل گوید **بیت** در این چنان کم شد این جنگ جو که در خود رو دکوه آهن فرو تا نقل است که ملا محمد باقر مجلسی از علما
 قرار داده از این بود در راهی میگردد اشتغال با پای او بجا است آلوده شد چون آبی حاضر نبود مولوی حیران در آنجا است
 قضا را طوطی بر سر وقت او حاضر می شود و میگوید خود چه بخورد و در فرشته او نذیر غایت بد باغ شد و جواب داد **در خود**
 صاحب در دو درد من و جید گوید **بیت** بود چون کین این دل درد خور که پیمانده اش باشد از خویش بر
در استین داشتن کنایه از موجود و میباشستن و این از این زبان تحقیق پیوسته **در عرق افتادن** بسیار
 شرمه شدن و جید گوید **بیت** از شرم خضر آفتاد عرق فتاد عمر از لب بجز آن در آن کرد و در حساب ضم و زاد
 معجزه سفیدی که در دستها بعد بستن چنانچه آن خطوط و نقوش دست باشد و این از این زبان تحقیق پیوسته
در مایه لنگردار عبارت از محیط که آتش روان نیست **مایه گوید** **بیت** عشق می آرد دل آفرده مارا
 بشور مطرب از طوفان بود در مایه لنگردار او در ترا زو کسی که در وزن دزدی کند و سنگ کم داشته باشد
 و سندان در لفظ در سنگ کم بیاید انشاء الله تعالی **دست چنار و پنجه چنار** برک چنار که بشکل
 پنجه آدمی باشد سلیم گوید **بیت** بر من گدشت سردی از شوق منش پنجه چنار دست من از کار و بار باشد
دست و دهن باب کشیدن و دست دهن آب کشیدن بجز فبای موحده
 شستن دست و دهن است و این اغلب که موافق مذہب امامیه باشد که برای تطهیر دهن آب غوطه دهند و این هر دو از این
 محاوره ثبوت رسیده **دست و پا خشک شدن** معروف و نیز مجس و حرکت شدن دست و پا
 سلیم گوید **بیت** از خیال او مرآئی بروی کالو پنجه نام بی موی او شد پنجه است **دست فرو کوفتن**

بیان دست باز و زدن کبیم پهلوانان است بیخبات گوید میت چون کل از باد صبا آن کل کل را را مید دست باهر که
 فروگفت اگر گفت نبرد دست نیز ز نخندان و دشمن دست نیز ز نخستون کردن
 و دست نیز ز ستون کردن کنایه از حالت فکر و حیرت اول یکی از شعرای معاصرین گوید عه
 شاخ کل دست است در زیر ز نخندان غنچه را و نیز و چند گوید میت غنچه دست از شاخ در زیر ز نخ دارد و حید
 برگرادیدیم از صاحب دلان در فکر اوست و دوم عربی گوید عه دست مجردات ستون ز نخ بود و سیوم صادق
 که شاعر قرار داده ایران است گوید میت بستر افکنند بجاری عشقت میساراه ستون سر کند اعجاز حسنت
 دست موسی را دست و دست و دست و درین قیاس دور دور است بمعنی حکم حکم است پس
 در بیجا دست بمعنی قدرت باشد تا نیز گوید میت بدست دست بخوشتن پست من است چرا بخویش بنالم که دست دست
 منت دست کجی بچیم تازی خیال فاسد و اندیشه بد فوجی گوید میت ای لطف مبر دل کسان را
 این دست کجی سر برون کن دست باز و زدن وضعی است که پهلوانان دست خود را در وقت
 کشتی گرفتن بر بازو زنند دست فروگفتن بدین معنی گذشت طغرا گوید میت در کشتی ترک بوسن باد یوسفم رو رو
 تا پشت دل کرد قوی دستی باز و میزنم دست بسر کردن از سر و کردن و رحمت و وداع نمودن اثر
 گوید میت رازداری بودیوه زاهد چو سبزه از در میگذره اش دست بسر باید کرد دست چرب سر کشیدن
 نفع رسانیدن دست در روغن دشمن بمعنی بالاداری و این از اهل زبان تحقیق پیوسته
 دست پاچه کردن و شدن با وجیم هر دو فارسی بمعنی مضطرب شدن و کردن کجی کاشی گوید سه انگاز
 عشق پاچه تنبان پیرس چاک کرده تا دامن بر سر که از چه خون کند پاچه دست پاچه چون کند دستک بفتح
 معروف و نیز کاغذ شهبور خیا که در هندوستان نیز بدین معنی مستعمل است تا نیز گوید میت تا نیز در خزان دست من
 نقد مرا چه حاجت طوبار بستگت دست پیچ بای فارسی و یاد بجهول و جیم فارسی است آویز تا نیز گوید میت
 زاهد کن مصالحه را دست پیچ زهد کی خود زوش دست بدلال میدهد دست و دل سرد شدن بکار شدن
 دست چینی و دست راستی اصطلاح قصه خوانان است چنانکه در قصه خمره مسطور است که پهلوانان کشتی
 دو قسم بودند یکی بر دست کمره نیشسته و دوم بر دست چپ مالک شتر که نام پهلوانست از قصه مرقوم دست چینی

معید شرف کویده در قصبه حمزه کشته ام دست چپي که خالص نبرای مالک شتر بود و لطف بیت نیست که شتر
 نام تابعی است از شیعیان حضرت امیر المومنین نیز نام پهلوانی است از قصبه حمزه و چون بیت مذکور در نقبت است اشتریک
 لطف بهم رسانیده دست از لباس بیرون کشیدن و گردن پوشیدن جامه آن وضع که دست
 در هتین کنند برای ساعت نیک و باز بر آرد و پوشیدن آن بروقت دیگر بگذارد و این در هندوستان نیز مرسوم است
 تاثیر کویده بیت جامه هتتی بن بهر قیامت کرده ام دست بیرون زین لباس از بهر ساعت کرده ام **وستگاه**
 معنی سزایه و معنی مسخره نیز تاثیر کویده بیت ای شرم عارضت ماه از کلف رویش سیاه پیش رویت آفتاب از پنجه خود
 دستگاه دست خمر خرفشائی کویده بیت در آن قطار عجب بختیان بدست اند که بارشان سرفیل است
 دست خمر سزایه و لهذا در کلام قدما بمعنی دشنام آمده دست بزیر شال بردن تشخیص و قرار دادن قیمت
 مطلقا در هندوستان این رسم مخصوص دالان است اشرف کویده بیت بید در سودا بود دال او میبرد
 بزیر شال او **وسته طاشکل الفی** که بر حرف طانوینند لهذا طای مطبقه را طای دسته دارند نیز گویند و از این زبان
 تحقیق پیوسته دست بردل گذاشتن و نهادن تسلی کردن و حید کویده بیت ای که میگوئی
 بنده در عاشقی دستی بدل میطپد زانسانکه بردل دست تو انم گذاشت و در بعض جاها بمعنی منع و باز در هتین نیز
 دیده شد **دستار مشقب** چوبیکه بردسته مشقب باشد سر دسته مذکور در آن بود وقت کرد ایندن دست مشقب
 در میان آن بگردد و بخاران آزار بدست دوم گیر و بزور کند تا زود سوراخ شود و حید در صفت مشقب بخار کویده بیت
 یعنی کوشش کوهی کوریش و لی رفته کارش ز دستار پیش دست بر سر دست نهادن بکاره
 و بی شغلی و حید کویده بیت سعی ناکرده بر آرد و کهر میکرد و چون صدف دست و حیدار بنی بر سر دست کل شد
 کل آوده شدن و حید کویده بیت میرسد از سارنش بایرا آلودگی که خدا را دست از تعمیر آدم کل شود و این مخصوص
 بلفظ دست نیست بجز دیگر نیز نسبت کنناده کویده بیت در جنب و جمتش چه نماید کنه خلق یکت خاک کل
 نکند آب بجز راه دست بدست بودن راه نزدیک بودن راه و حید کویده بیت بیعت اگر به پیر کسی
 حج ضرورت نیست این راه دور دست بدست است دو نیست می توان گفت که دور دست مرکب باشد در مصیبت بدست
 بر یعنی خواهد بود پس این عالم این است ابواب کات منیر خواهد بود بیت چون تاندر زلف تو آورد بدست

پیدا است که شب سرد است آمده است **دشت اول** **بشین** معجزه و خلق بیزی و اول دشت نیز به معنی آمده
 چنانکه گذشت **دشتی** یعنی اول و سکون **بشین** معجزه و فتح فوقانی و راه و مهله بسیار رسیده نایکه از آرد سبوس
 دور کرده پزند و مقابل آن نان خشک آرد است و آن از آرد سبوس در باشد ابراهیم ادیم گوید **سه** که زر را بر کرد
 سرگردانده چون سنگ سیاه تا فرو بر پیکر خصم زره پوشش آوری تا استخوانش از زره ریزد چو از غزال آرد تا بخون گردد
 خمیر از بهر قوت لشکری تا پس بخوانی لشکر خویش را کای غازیان تا مرد را بر خوان رزم اینستان **دشتی** **دشنام** که
 قبول کننده **دشنام** دلایق آن شفای گوید **بیت** امر و چون تو قاتل بچو بجار نیست **دشنام** کیر تر تو در روزگار
 نیست **دشت** که **طبا** کردن **بشین** معجزه زیارت که **طبا** معطاکردن **شرف** گوید **بیت** اشرف استغاث
 او را دعای هم نکرد تا رفت روز عمر **دشت** که **طبا** هم نکرد **دشت** **بیاض** **بشین** و صاد هر دو معجزه نام **بیت**
 در خراسان که **دلی** **دشت** **بیاضی** که شاعر فرار داده است از آنجا است تا **شکر** گوید **بیت** تاراه من **دشت** **بیاض** سخن فساد
 از مریع بلند دران **دشت** **جاده** است **دعای** **باران** دعائی که وقت باران خوانند از **شکر** گوید **بیت** مرا که
 خوری دل ز چشم کریان است تا همیشه در زبانم **دعای** **باران** است **دعوی** **قطع** **شدن** **انفصال** یافتن
دعوی **تاثیر** گوید **بیت** **دعوی** تیغ **قطع** شد از چین ابرویش تا **نوکیسه** **لال** کنون در دیدن است **دعای** **افتن** **مشهور**
 و معنی **خصت** شده راه رفتن **فطرت** گوید **ع** **مکن** **آوده** **دشنام** **لب** **امن** **دعا** **کفتم** **دفر** **مندی** **چیزی** **اصرو**
 کابلی بوده و بی حقیقت و کتاب ندی ظاهر امر ادب نیست **بیت** گوید **بیت** **حساب** که **سکندر** گرفتن آسان است
چو **دفر** **ندی** **اکتود** **ایمنه** **دق** **از** **دلب** **لقاف** **والف** **وزاد** **معجزه** **ودال** **مهله** **دنام** **وبای** **موصده** **ورای** **مهله** **کنایه**
 از نهایت خوش آید و نیز نوعی از فنون کشتی گیری **بیت** **نجات** گوید در کل کشتی **بیت** **بکر** **از** **دلب** **ما** **کشتی** **دق** **از** **دلب**
 کین **بنیالی** است که **داو** **زر** **عونت** **دلب** **دکان** **کرو** **بودن** **معنی** **کرمی** **بازار** **و** **چنین** **حمام** **در** **کرد**
ست **یعنی** **مردم** **بسیار** **برای** **غسل** **دران** **می** **آیند** **و** **در** **کرد** **بودن** **بر** **همین** **معنی** **ست** **دل** **دادن** **معروف** **و** **معجزه**
خصت **دادن** **دیافتن** **و** **حید** **گوید** **بیت** **ز** **جان** **توان** **جدای** **کرد** **بار** **خط** **ریحان** **ب** **جان** **داو** **کر** **آن** **خوش**
خسار **س** **بر** **ون** **آید** **و** **نیز** **محمد** **قلی** **سلیم** **گوید** **بیت** **نه** **بد** **دل** **که** **کسی** **بگذرد** **از** **کوچه** **ما** **سپیل** **ابجا** **پوس** **خان** **خرید**
دارد **و** **نیز** **کی** **از** **قدما** **گوید** **بیت** **تو** **مرد** **دل** **ده** **و** **دیلری** **بین** **رو** **به** **خویش** **خوان** **و** **شیری** **بین** **دل** **بدریا** **افکند**

مستعد ناک شدن و این از اهل زبان تحقیق بپوشه دل از دل شکر و دل زده از شکر شدن بپوشه
 آمدن از شکر که میل بشکر نماند و نفرت رود و تاثیر کوید صیت کم نشد تا فیر میل آن در نام اندکی که کرد دل را شهید و شکر
 اندک اندک میزند و ماغ ساز بغین معجزه کسو و سین مهله بالف کشیده و زاده معجزه معنی و ماغ رسیده تا اثر کوید صیت
 کنون که دل گفته بر خوشن اندازست که دم همیشه بر قص و ماغ من سارست و میدن معروف و اطلاق آن
 پنج جا دیده شد و میدن صبح و میدن سبزه و میدن افسون و میدن فی و کرنا و نفیر و امثال آن و با در شکر
 و میدن لیکن درین بیت شفائی غیر آنست صیت با هر لب تشکیکها صد چمن گل میدهم که باد دلمان امید یگر
 نجار من دم و در و یغیان غزل در دست بیم و دم بفتح نفس و معنی وقت نیز و اکثر استعمال آن در ترکیب
 بالفظ صبح دیده شد و گاهی باشام تاثیر کوید فرو تا با درخی کشته چراغ دل تاثیر که پای کی از صبح ندارد دم شام
 و تحقیق نیست که دم معنی وقت شام عام است بخلاف دم که در صبح دم واقع است زیرا که در اینجا معنی میدن است
 لهذا شام دم نمیتوان گفت و همین مراد است از آنچه در لغات قدیمه نوشته اند و دم کو بضم معنی احمق است
 ظاهره کو مخفف کاوست و این از عالم کاوست و دم بخود کردن بفتح خاموش شدن است خیالی کوید صیت
 تا شکستی بند از طرف محتسبش که دم بخود کرد در حاجی و سر خویش گرفت و ماغ بکسر لفظ عربی است و فارسیا
 کنایه معنی غرور نیز آرنده و متاخران معنی بی برید میگفتند که داغش برید ازین عالم است و معنی نشا و کیفیت و معنی
 خواستش و در خور است و م کریبان کنار کریبان از طرف بلا طغر کوید صیت بهانه جوی شهادت چه میکند
 شمشیر که رسد بجام چو باشد دم کریبان نیر دم و دو و کنایه از سر بایه مختصر لهذا گویند که فلانی بی دم و دو
 شد شرف در تعریف حقه کوید صیت رفتن و زار دیا ران مسافر دم و دو در حرفیان معاشر و م و پوست
 بای فارسی همان دم و دو و ایضا شرف کوید در تعریف غلیان صیت بخوان او صلاهی دشمن و دوست که لطیفتر
 کو کنایه رادم و پوست و مکش بفتح و کاف تازی شخصی که همراه دیگری نغمه خواند و تبعیت کند سلیم کوید صیت
 زاهد بیا و پرده برا فکن زرا زخبت که مادم کش توایم با بنگ ساز خبت که و معنی مطلق سزایند نیز آمده و ماغ
 بضم کلاه شاهین و باز و امثال آن مشهور تا غیب فقرت است ظاهر لفظ ترکیب است شرف کوید صیت بکسر
 بغیر او نظر بازی کرده شد عینک او و ماغ دیده او دم خود را بکسی سپردن قایم مقام خود نمودن

کسی اشرف در تعریف غلیان گوید سبت شب از بچرش چو لطف تاب خورده باشد و شش صبح دم دم را سینه
و بعضی گوید در حالت نزع راز خود را کسی گفتن و این اقوی است و دندان بسنگ آمدن حالتی که در
خوردن طعام بهر سبب آمدن سنگریزه زیر دندان تاثیر گوید سبت تا در سفینه دل شوق تو ناخدا شد
دندان ز لنگر آمد بسنگ ناخدا را دندان زرد موسیقار چیرت که بشکل دندان ساخته در موسیقار
نصب کنند بیشتر زنگ آن زرد باشد از جهت خوشنمائی طغر گوید سبت بدور هنی تو قانون نغمه پرداز
نشد سفید چو دندان زرد موسیقار و نیاله داشتن آفتی و بلائی آوردن بر سر کسی مخدص کاشی گوید فرد
مباش از سر نه دندان در چشم او ایمن که که دو دانه بیمار آن عجب نیاله دارد دندان کشیدن بشین بچر کند
دندان تاثیر گوید سبت بر کوزه بلیه به زرمون کشتن دندان کیش سبت مسواک کشیدن دندان لغاری گذشت
و نهادن دنده لغاری گذشتن نهادن بر دو جا قبول کردن و قرار آوردن همین اشرف گوید فرد خوانی
کشیده ام بر چنهای امزه دندان لغاری گذاری چه فایده تا تو نیز ابو نصر نصیری بدستانی گوید سبت دندان لغاری
نهد غیر پیش تا تا پروی حافظ شیراز کرده ایم تا اصل این از صاحب زبانی تحقیق رسیده که محصلان زنگه بر آ
تحصیل در ولایت میر و ندر جهت شلاق مطلقا فارسی نیکویند و در ترکی حرف میزنند با آنکه زبان فارسی
میدهند از جهت کسی که سخن نمی فهمد یا آنکه قبول نمیکند میگویند دندان لغاری نیک گذارد و عوام دند
لغاری نیک گذارد گویند دندان بحر کدشتن نیز بد معنی دیده شد و حدت قوی گوید رباعی
از حرف زدن طفل چوی بند طرف تا رسمی است که سازد که دندان حرف تا یک حرف ازین پر مژه گویم یعنی
دندان باید که کدشتن بر حرف تا و از معنی بحر استفاد میشود و تک بفتح آواز قلندران و هوسایی که ایشان
زنند و دیگر معنی آن در لغات قدیمه نوشته آمد زلالی گوید سبت در جنون دیوانه را دنگی بس است تا خانه پریش
را سنکی بس است تا و تیرا فر کاشی گوید فرد در جنون عاشقی دیوانه را دنگی بس است تا خاطر شوریه
خو غابریا پیش ازین تا و ظاهر دیوانه را دنگی بس است مثل است از عالم دیوانه را هوسایی است دندان شیر
بیای معروف دندان که از شیر مایه ساخته برای در دندان نصب کنند و نیز دندان طفلی که هنوز زنجیه باشد و نظر همز
دو معنی و جید گوید در تعریف شانه ساز **سیر** که شیرینی یار دیده یک انگشت از شهید و حدش چشید

نگردد چون نماند علاج سینه و دانش بود پر ز دندان شیر و دندان کجش آنچه بوقت تسدین سخن عروس را
 و بنده این از زبان دانی تحقیق سیده لیکن در لغات قدیمه دندان مزد یعنی آنچه فقرا را بعد از خوردن طعام
 دهند آید و دندان بر دندان کلید شدن بسته شدن دندانها بایم که بسیار بزور کشاده شود و نیز
 قسم حالت و صرع و میوهی و غیره پیدا شود و سندان در کلبتین خواهد آمد انشا و الله تعالی و نه آن بحرف
 خود گذاشتن از حرف خود بر کشتن بخلاف قراداد یعنی آوردن تاثیر کوبید میت کشته از روی
 منگیرمان چراغ میکذاری چون قلم بر حرف خود دندان چراغ و دست رومراد فاشنا و بمعنی کسی که شمشیر
 مانوس باشد و لفظ اشناصوت که در هندوستان شهرت دارد معلوم نیست که فارسی آمده است یا نه کمال بخند
 کوبید میت دم زرخ یا زندانند و در نظر مردم از آن دست روست و دوشن در آن اشارت کردن
 تشبیه نمودن قباحت کاری سلیم کوبید میت زاه چو حرف تو به خود میزند سلیم مردم سوی بده بن دوشن
 میزند و در و را و بفتح اول دست بدست است و این از محاوره تحقیق سیده دوشن شب کشته
 متصل امروز و از شب دوشن شب دوشینه نیز کوبید میت بدوشن افکنند نیسوی پریشان
 شب دوشن وصل باه رویان و در چراغ نوعی از خیزه تاثیر کوبید میت او در چراغ او خوردست
 و انبلدینی نبردی و دوشن محل نوعی زرک جامه و این را بل بان تحقیق سیده و دوشن بازی
 در ولایت مرسوم است که سپاهان بهر دو دست تیغ گرفته گردانند چنانکه یته بازی که رسم این زکن است تاثیر
 در تعریف دو چار نصب کوبید میت زان بهر دو زمین بسر فرازی تا چرخ کند و تبعه باری و این اصل است
 و بجز بمعنی دو کار کردن عموماً و شاه بازی و امر پرستی خصوصاً آمده که اقال بعضی اشقات و دنیا بد بفتح و
 سکون و او دعای بدست ریح کسی ای قوت و قدرت نیابد اثر کوبید میت الهی و دنیا بد انق گردون کز آمد ش
 نه در کتاری میکند بزی سرفساری و وبالا دور بر و این را که رستاوستی اطلاق کند و کاسی غیر آن
 نیز اثر کوبید میت جلوه نانش سائی داد بید امرای کوه تکیشش و بالا کرد فریاد و وانی یای معر
 بمعنی دو او این تصرف فارسیان متاخرین است در قدیم نبود اشرف کوبید میت باوه در رحم کهنه خون کرد
 دوامی میشود و دختر رپر خون شده موی میسود اگر کوبند درین میت احتمال دارد که سیاهی منگیرمانند

که بسبب لایحه عراقیان قایم بمیانی شده گویم از محاوره تحقیق پیوسته که بیای سر آمده است و والی کبک در
 و او بانف کشیده و نام بیاریده لفظ هندست یعنی بستن که هندوان در وسط راه کالک کند و در آن شب چراغان
 بسیار ناید و با هم قمار بازند و صوت قمی گوید فرو زلفت نقد جانها اندخت کنج و از وقت شاز عارضت چراغ
 چون هندی والی و لفظ دیوالی هندی را محسن تاثیر در شعر خود و اضافت آن بدنی مابسته و دیدن چشم
 یعنی نگاه بسیار کردن و دوک آهنی باریک دراز و گرد که بر چرخه نصب کند و رشته ریشیده بر آن
 پیچند و بهد کل خوانند بیت یکی را حکایت کند از لوبک که بیماری رشته گزشتش چو دوک و نیز دوک
 یکی از اورزهای ابریشم تاب آن آهنی باشد یا چوبی دراز که زیر آن چوبی گرد نصب کند و از ابدت گردانند تا ابریشم
 تاب چو ز سیغی گوید در تعریف ابریشم تاب فرو ای خوش انگدم که بیا و یزدم از خلق چو دوک کف زند
 بر هم و در چرخ در آیم شتاب و ولای جامه دوته مطلقا و برقیاس کیلای تاثیر کوید و قیای خود کل
 رعنا چراد و لائی کرده و جامه مذکور را در ولایت بموسم بهار پوشند چرا که ولایت سرسیرت در آنجا هنگام
 بهار جامه و لائی و در رستان مینداری با پشمینه پوشند و همین معنی اسپین خالص که از ایران بهندستان
 آمده نظر بهوای اشک چین بسته فرو آه سرد که ترا گرم گرفته است که باز دوتهی پوش رنگ کل رعنا شده
 و مانند معروف کنایه از خجل ساختن اشرف در خدمت است گوید بیت پر در لب کنا تها که خوانند و خوان
 طعنه اش آفر و اندند و برقیاس دیدن معنی شرمند شدن و وقت باقی و در نیم وقت باقی دارد
 بضم قاف و سکون از جمله ووقالی در مقامی گویند که شخصی با دیگری صلح کند و هنوز حرفهای بخشش آید گوید و این
 از اهل زبان تحقیق پیوسته و دره خانواره و آنچه از چراغ حاصل شود و کارم کب آید و در چشم نیز کشند و این اکثر
 رسم هندوستان است و تیر در ولایت باشد و جید گوید فرو هست و در دل رنگ زلف در چشم عزیزه تا که دیدم
 خانه خواه چشم جانان دوده راه و این خالی از نازکی نیست و ولاب کردانی بمسال دیگران تجار
 کردن و از خود نشستن سرمایه آن شاپور گوید فرد از جگر سرمایه دارد در دکان تا جود ولاب گردان چشم
 است و این فلان چیز ندارد یعنی لیاقت و قابلیت و طاقت آن ندارد اشرف گوید و سر
 غنچه بجا طلب بر آن لب چکنی و در سخن اینها نه تو داری و در من و نیز شاعری گفتش عیسی بلایف بابا

کل این دهن نثار و ده مرد کار بفتح بهم یکس که کار مردم بسیار کند و این از محاوره تحقیق سیزده زبان
 به لحظه چیزی کفن بر حرف خود ثابت بودن شفائی گوید بیت بانسیم خانه زاد بوستان دوسمی مای کل غنا
 چو سوسن ده زبانی زود بود دید بوزن عید نظاره و تماشا طغرا گوید بیت حسن این باغ بزر خرید کل است
 چشم بلبل سیر وید کل است و بیت بکسر و فتح تحتانی لفظ غریبیت بمعنی خون بها و فارسیا بمعنی مطلق عبرت
 استعمال کنند تا نیز گوید بیت دیت معصیت با همه جا بر عشق است است بودیم سوی میکده غافل فتم
 دیبای شب افروز بوئی از ریا ظاهر اهاست که شب اندر روز نیز گویند اشرف گوید فردی می نماید و
 دریکه گرایمخته همچو دیبای شب افروز از شب عمر او دیده نازک ساختن بدقت و نام نظر کردن طالب
 گوید فردیده نازک ساز آنکه در من و زاید نکر تا بدانی صاحب شریک و شاید کیت دیدنی کردن بای معر
 بمعنی دیدن پس تحتانی زایده باشد اختر زدی گوید فردی شب جمع کنم دیدنی دختر ز زانکه بخانه نشین در شب
 آدینه بود باب الدال معجم ذات لفظ عزیزیت بمعنی نفس شی و بمعنی قوم نیز آورده اند و این غلط
 است زیرا که بد معنی جات است بحیم و آن لفظ هندی الاصل است طغرا گوید فردی در کربا یا از قبح نوشتی بطری
 را دهن ذات مرغ آبی است خواهد صاحب منقار شده ایضا گوید فردی و شوخ سوسن را بگوید میرا بد شفته است
 ذات رچپوت رسم دست بر جمد بر کند و سبب غلط آنست که ذال و زار در زبان هندی نیست و از اجیم
 خوانند پس طغرا لفظ جات را ذات بذال فهمیده و خطا کرده اگر چه شعر دوم تدارک توان کرد که نظر بر لفظ
 رچپوت لفظ هندی آورده لیکن در شعر اول علاج پذیر نیست مگر آنکه گویند طغرا عمد الفاظ هندی را در اشعار خود
 می آورد چنانکه بر تتبع کلام او ظاهر است و چون این وضع را بی تکلف اختیار نموده تبدیل صیم زبان معجم از جهت تصر
 باشد که بر صاحب قدرتان جایز است و توافق لسانین نیز احتمال است لیکن در جای دیگر بد معنی و بد شد باب
 المراد المهره راه راه جامه که بیاره یا خطوط رنگین داشته باشد سلیم گوید فردی در طریق شوق اسامیر
 بنیاد تنش جائه مرد مسافر کر باشد راه راه است قلم بمعنی نوبسند که محاسب است و خوب باشد
 و نیز کنایه از دیانت در چنانکه از آنکه لفظ آبادی بوضع میرا ک و رنگ هر دو بجا فارسی لفظ او
 هندی الاصل است و دوم در هندی و فارسی مشترک هر دو مجموعه در هندی بمعنی صحبت لغت و عبت در هر چهار

مستعمل شود و مردم ولایت که بهند آمده یا نیامده اند و همانجا شنیده اند این لفظ را بسیار در اشعار آورده اند
 و اشارت بهندی بودن آن کرده اند محسن تاثیر که وزیر یزد بود بهند وستان نیاید گوید بیت دیگر از شیوه
 راک و زکمش که بر قصر آرد فلک اساس ز چکش راه کوه رفیق لواطت از این زبان تحقیق پوست را مهنون
 راه نمای چنانکه پیر یعنی پیروی امیر شحم سبلی گوید بیت ساقی سوی میخانه مرا را مهنون کن و نگاه بیک ساغر
 دفع جنون کن راه قفل بودن یعنی بند بودن راه تاثیر گوید فرود تادریکده باز است مسجد زوم از زده خنگ
 روم چون در ای قفل است راضی بودن لغزان چیر و راضی بودن از فلان چیز در صحیح است
 اول شهرت دارد دوم تاثیر گوید بیت سنک بالین خود از سنگ قناعت کردم راضی از داده حق گشتم و راست
 کردم را نامنون بالف کشیده لفظ هندیت بمعنی راجه عمو یا لقب اجنای او دیور که ملکی دارد و وسیع پاییز
 کوستان صوبه مالوه و اجمیر و کجرات خصوصاً کلیم گوید بیت زرایان سکرش که در هند بود میسر عجب رانایا
 فرود بد آنکه لفظ رانایا بهای مخفی و الف هر دو درست است از عالم خاره خار او تحقیق آن در لغات قدیمه ترا
 کشت دیگر آنکه تطابق مفرد و جمع در سند آید پسند به در فارسی ضرورت است اگر چه اکثر تطابق است اما کابیه بی تطابق
 نیز آرد چنانکه در همین بیت که کشت چه فاعل رایان است که صیغه جمع است و بود مفرد و ازین عالم است آنچه نشد
 الدین علی شفا می گوید فرود خوبان اصفهان چو شفا می پسند نیست بهتر گزین دایر چین و چکل روم راه زردن
 بعضی از بارهای خبثت در راه نشینند و آینده و رونده را زبند و حید گوید بیت تلخ شد منزل بکام خوشن این
 آواره را ز چو مار زلف او راه من بجایه را راه سید یعنی راه دور و در شعر اقامه جاده خوابیده دیده شد
 و آن خالی از نماز کی نیست ربع مسکون و ربع زمین اول مشهور است دوم محسن تاثیر گوید سحر
 عزیز ربع زمین از تسلط ستم بجای پای رباعی بود سواری ما را باط مشور نام جائی است در راه نجف اشرف که
 ندیم گوید قول محمد آدم موسای طور دشت نجف است نموشید فروغ نور دشت نجف است آبی که بخصر جاودا
 داده ما آن آب باط شور دشت نجف است حضرت کردن جدا کردن شخصی از پیش خود طغر گوید فرود
 تا گشت بدام او تهمت بال و برزدن مرغ دلم در شبان حضرت بال و پر کند رد کردن بفتح و دال معروف و نیز
 قی کردن و استفراغ نمودن اشرف گوید بیت ای آنکه خاطر تو همه فکر بد کند هر طیبی ایسی که شنیده است و کند

رستم یکید است شخصی بود مشهور بزور و قوت غیر رستم معروف حکایت رستم یکید است افسانه ایست که ساخته
 اند و بار رستم مشهورتر شده گرفته و در ولایت شهرت دارد سلیم گوید فرد چه زور و قوت مردانگی است پنداری
 که خاک رستم یکید است شد سبوی شراب رساندن باغ تربیت و پرورش باغ که خوب شکفتد رنگهای سبج
 گوید فرد باغبان هر باغی که برای بار ساند از کل و ریجان چنان گوئیم خاری هم ندانست رسن با زبان رسیان
 باز که بازگیری باشد که چوبهای بانسبهای بلند رسیان در زمین محکم کند و بران رسیانها و چوبها تنبهار آید و انواع
 بازبهای غریب و آزادار بازبزرگویند و بهندی ننت خوانند بفتح و تالی هندی اشرف گوید **رسد** دلم پرشته طول از
 رسن بازی است بلکه بی ثبات بود بند رسیانش در **رسد** مخفی مانند که در عاقله نسخ دیوان شاعر مذکور مصرع اول این است
 بهین وضع دیده شد و این خطای فاحش است زیرا که وزن مصرع اول مفاعلهن فعدا تن مفاعلهن فعلات است و وزن
 مصرع دوم مفاعلهن فعدا تن مفاعلهن فعلن است لیکن چه توان کرد همین بجا بره درین مهلکه مفقوده استادان سابق
 و حال را نیز درین بحر همین قسم هو واقع گشته و نام آن بزرگان را بخطا بردن خطاست **رسد** بفتح تن و دان مهله
 کنایه از خصه چنانکه گویند حصه **رسد** تا نیز گوید **رسد** کرد فریاد بسنگ آنچه بدل ما کردیم عشق او را رسدی داده با هم
 رسدی **رسد** و بمعنی رسد غله که عبارتست از کاروان جنس غله و غیره در بار در اکثر اشعار اساتذہ یافته نشده و آنکه
 طالبای کلیم در شاهجهان نامه آورده احتمال دارد که موافق روزمره در بار پادشاهان میند آورده باشد از عالم بای و
 رسن که بمعنی زیرغرفه است و بالاتفاق لفظ هند است این طرز و طور تاریخ نویسان هند است که مصطلحات اردو
 و در بار که مقرر کرده سلاطین هند باشد در عبارات فارسی خود آرنند پس گویا این جهت دیگر باشد برای آوردن الفاظ
 هندی سوای آنچه در لغات قدیم گذشت **رسد** بفتح صف دکان و غیره و بجا بمعنی بازار شغالی گوید فرد
 درسته کرد صبح فردوشی کند خشت **رسد** رضیت نیم لعوبیک دامن آینه **رسن** بر کسی تافتن و بچیز
 رسیان برای کسی تافتن فکر بر اصل کردن جهت شخصی برای خاک یا تخریب اول طعنه گوید میت چرخ با آنکه
 سرور محل چشم نرسد **رسن** تابی منصور و شان ستاده است و دوم امام قلی بختیار می گوید میت چرخ که بخون
 دهر میگرداند از بهر من و تو رسیان میتا بر رسانیدن ننگ و گویند صاحب کیف این برودش با
 شغالی گوید فرد میرساند بلاق ابرویت **رسن** هر زمان ننگ و گویند **رسن** و رسانیدن شهرت دارد **رسدن**

لازم معنی میآیند که گذشت و نیز جوان شدن چنانکه فرزند رسیده میگویند و حید گوید سبت بکیتی خبر تو ای شاه گزیده
 کسی کم یافت فرزند رسیده با و برادر رسیدن شک و آله که پخته شود از عالم ثمر و حید گوید فردا شکم با آن که در سینه
 خام بود از ضعف تابیده رسیده شد رشته بشین معجزه معروف و نیز مرضی که آنرا مار گویند در فارسی و
 بهندی سلیم گوید فردا هر شیشه رشته است که از پار آمده است آب هوای این صمیم ساز کار نیست با معنی قرابت
 در بند شمشیر دارد بر فقیر آرزو هنوز تحقیق نیست که در فارسی آمده یا نیامده هر چند این شعر محمد قلی سلیم اشارتی بآین
 آن دارد سبت کمرش سلیم تنگ کثیر با خبر باش رشته بار کیت رشته خطائی نوعی از دو اخلص کاشی گوید فردا
 بسبب کند عصیان آهوی عفو رام است پانتوان شکار کردن بار رشته خطائی رشته بیجان بحیم تازی عبار
 از رشته تابنده اخلص کاشی گوید فردا مناسب برای سبجه بود رشته بیجان با بکش در زرد کی مخلص بخاک کر با نحو
 رفتن خار و ریاخلیدن خار در پا سلیم گوید فردا در بیابان جنون از بسکه گرم است خار میسوزد
 اگر در پای مجنون میرود رفتن چراغ خاموش شدن آن طغرا گوید فردا بیوصیت دلم از خود زود شام فردا
 این چراغیست که از رفتن خود آگاه است رفته از خود شده و عاشق و حیران شیخ محمد علی عزمین گوید فردا
 بسکه لطف مشک ساخته چشم فتنه زار رفته جلوه رسا کرده که کردیار کرد رفتن کرد سر بکسر کاف فارسی
 کرد سر گردیدن و حید گوید فردا میروم گرد دست کربشوی از من تمام شمه حرف مرا بشنو که خاطر خواه
 رقص فریبچی کردن و رقص فریبچی کردن دوم زیادت تحتانی بعد کاف تازی نوعی از رقص
 شفافی گوید فردا بجز سبت و رقص فریبچی کردن فریب خود ندیم چون ضرورت نیست ضرورت دوم فوتی گوید فردا
 ببیند کسر بوجوه آن زلف کز زاهد کند رقص فریبچی بزم کفر با نیش رقص قصابان نوعی از رقص رکن
 نسیم گوید فردا منی بر زن زبال ای مرغ بسمل در نشاط و زندانی رقص قصابان بیاد میدهند رگ را ندن
 یعنی ریشه دوآیند و ریشه را ندن رک کردن دعوی و غرور و سر کشی سلیم گوید سبت جد از خصم
 همز باشد و از من عیب است چون کب لعل ز دانا رک کردن عیب است رکشن بر جا است بحیم تازی معنی آنکه
 حالتش تغیر نیافته و این از اهل زبان مرویست رک خواب کسی سبت آوردن و آمدن کنایه
 همان اختیار کسی سبت آوردن است تا نیز گوید فردا چون سبت آمد عمام از رک خواب سخن با مرکب مضمون مضمار

فصاحت تا ختم رم زده رم خورده و جید گوید فردرشته جذب محبت کند کوتاهی چو شد ای رم زده آری
 بیان شده رمل کشیدن فال بر آوردن ظهور سحر کوید بیت رمل فردزی تو غنچه کشید قرع شش شکفتو
 غلطید ریج بار یک مرض دق صایب کوید بیت قرخوبان ریج بار یک آورد رسته در عقد کهر لاهر شود
 رنگ بست بسین مهو کنایه از رنگ پیدار و قراری صایب کوید فردای ای بر نظار کیان کردین صین
 می بود رنگ بست کل اعتبار با ایضاً فرد سیاهستی من رنگ بست افاده است خارج ندارد می شباناما
 لیکن ازین ابیات معنی مطلق پیدار معلوم میشود و ظاهر مجاز است و رنگ بست قراری بودن رنگ خالص کوید فرد رنگی
 رنگ بست یک شکست نیست مهتاب همیشه بیک رنگ دیده ام رنگ زردی کشیدن خجالت کشیدن
 رنگ چرکتاب بحیم فارسی و کاف تازی و فوقانی بالف کشیده و بای موحده رنگی که چرک ان کم معلوم
 مثل رنگ سیاه و سبز و ماشی و طوسی اثر کوید فرد و سیاه پرده آلوده دامن است همچون بخت خویشم ازین
 رنگ چرکتاب رنگ تازه بر آب ریختن بنای کار نو کند نشستن و فکر کار تازه نمودن و معنی فریب دادن
 خالص کوید محبت از یکیه هوش دار و در شراب ریخت ساقی با طرفه رنگ تازه بر آب ریخت ایضا کوید فرد
 رای غارت هوشی که نیست در سر کسی نماند که رنگی چومی بر آب ریخت رنگ همسانی رنگ سفید باین بر در رنگ قیاس
 طغر کوید و صفت کد و فرو خم باره که میخورد آن کار شود رنگ همایش بر قرار رنگین رفتاری خوش رفتار
 سلیم کوید بیت جلوه راز یور نباید چون بائین می رود عار دارد از حنا پایی که رنگین می رود در رنگ شگرمی نوعی
 رنگها و آن رنگیست که زردیش بسیار کم باشد و قدری بایل بسیر بود تا تیر کوید بیت تنگ کرده است بسی حوصله
 تنگ شکر از لب پسته آن هوش آن رنگ شگرمی رنگ طلائی رنگ زرد مثل طلا این رنگ اجماع است و آن چو
 و چه متاخر نسبت بعاشق کرده اند و شعری هندی زبان رنگ معشوق و عجب آنکه محسن تا تیر که بهند نیامده رنگ معشوق
 طلائی گفته خالی از غرایب است چنانکه کوید فرد آن رنگ طلائی خط مشکین خواهد هر جا که کل جعفریست
 باریجان است رنگ ریختن طرح عمارت افکندن سلیم کوید فرد کی بود در سوختن نسبت برن خاشاک را
 رنگ آتش خانه از خاکستر من ریختند رنگ آب بر روی کار آوردن معنی بارون کردن کاری و
 کوید فرد بنو مجلس بود همچون کلشن آب رنگ رنگ و آبی بر روی کار آورده روانی بفتح و نون یار سیده

نوعی از وصول سلیم گوید فرو قامت زادا قصص روانی دارد که کردن اصولی با صراحی باز نیست روغن قاز مالید
خوش آمد کردن و فریب دادن و این از اهل زبان تحقیق پیوسته رو معروف و نیز جامه بالای دو تنه که آزاره کونید
و جامه پائین ستر کونید و سندان در پهلوی دادن کشت و نیز معنی محل و طرف سخن تاثیر گوید فرد ز دوست
نال عاشق همین شکایت نیست تا حدیث بسین بیدل هزار رود در روی کار و رخ کار طرف خوب قیاس
که در پوشیدن استعمال بالا باشد اول مشهور است دوم تاثیر گوید فرد با وجود اختر بد روشناس مردم تاثیر بختی
حال دیگر شد رخ کار مرار و گرفتن از کسی و روی کسی گرفتن مجو شبین و پرده بر رو گرفتن از
شرم و جیا تاثیر گوید هر دو معنی است آخر گرفت از نا آرزوی دلگشاران از گرفت در گرفت رو مارا و بعضی
گویند که روی کسی گرفتن ساکت گردانیدن و از سوال باز داشتن است رو آسبی بد و تحتانی بر آمدن حاجت و گاهی
بمعنی بر آوردن نیز استعمال این بلفظ حاجت و کام است مگر در شعر تاثیر که بالفظ امید نیز دیده و معنی امید با کام
تزدیک است چنانکه گوید فرد در عشق نیست ساز خموشی که عاقبت پروانه را امید ز بلبل رو آرتست رود دل
و دیدن التفات و توجه از کسی دیدن بخود سلیم گوید فرد در محبت بسکه خواری دیدم از پهلوی دل تا کسی
برگزینخواهم به نیم روی دل رو سفید طالع مند و دولت مند شفاعی اثر گوید فرد رو سفیدی نیست و نتوان
ایام را که هست در بند از همه عالم پریشان بیشتر روی دست فنی است از گشتی رو ساختن شونده
شدن بر دو لغت از اهل زبان تحقیق رسیده روزی شب آوردن گزبان کردن این بین گوید فرد
روزی هزار غم شب می آرم تا خود فلک از پرده چه آرد بیرون تا لیکن در اینجا معنی حقیقی خود است و بعضی جا
روز شب و شب روز آوردن نیز آمده جلال اسیر گوید فرد بهوده چو مهر و ماه در زیر فلک تا روزی شب و شب
بروز آوردیم رو بر زمین انداختن قبول نکردن التماس رو انداختن سوال کردن رو باه در لدا
تبعوقانی معنی دام مخصوص یعنی کارش خاطر خواه است رو از سنگ یا از آهن دشتن بیروت
وی شرم بودن روی تازه دشتن معتبر بودن است در نظر نارو باخته کنایه از رسیده و رنگ است
این بیخ لغت از اهل زبان تحقیق رسیده رو داری شرم چشم شفاعی اثر گوید سبب نباشد سخت باطن
چشم رو داری ز اجابش بود آینه فولاد کی حاجت بسیم باش روی کسی دیدن شرم از کسی دشتن

دریا از نمودن سلیم گوید **س** میان یوسف و معشوق من نسبت نیکبختی من اندر است کوشی روی پیرینه منم رو بر
 و رو بار و زیادت الف بیشتر و صبح است اول معروف است دوم سلیم گوید **س** با کلامی رو نمیدانم سلیم **س** می شود
 آینه رو باروی او روح تو تیا بحای مهمل نوعی از داروی چشم دار ثقه شنیده شد که فلزیت که بهندی
 جست گویند تاثیر گوید **س** از کردارش که خضر عیسی اثر است **س** شد کوزه روح تو تیا دیده من روزگار
 معروف و بمعنی نوکری و شغل و کززان نیز اشرف گوید **س** روزگار اشرف اگر این وضع و این منکاست
 شکوه بچامردم از بی روزگاری میکنند روی دستی خوردن و بی خوردن و نیز طبایح خوردن
 اشرف گوید **س** یوسف از همای اخوان بحر نیستی چه دید **س** ساده لوحان رو دست از برادر میخورد روشن
 کردن معروف و یاد کردن سبق نیز کلیم گوید **س** زود رفت آنکه ز سر ارجهان که شد **س** از دبستان برو
 هر که سبق روشن کرد **س** روضه خوان شخصی که کتاب روضه الشهدا بر منبر رفته در عاشوره بخواند شغالی
 گوید **س** کر پیری خدا کرده رسند **س** روضه خوانان بمنبر نازند رو بر زمین انداختن پاس رو **س**
 کسی نکردن و شرم نمودن میخابت گوید **س** مدعی را چه شود کشته کشتی سازی **س** روی مارا تو در نیجا
 بزین نندازی رواق بقاف معروف و بمعنی خالص و صاف نیز لیکن بدین معنی در کتب عربی دیده نشده اگر چه
 در ماده این باب معنی مذکوره یافته می شود و حشی گوید **س** مذاق و حشی و این درد و غم که ساقی وقت **س** نصب
 کاسه او باده رواق کرد **س** مال سیاه چیریت که زنان برد و چشم اندازند برای پوشیدن رو
 و کاهی همچنین پیش برقع دوزند و آن شبکه دار باشد و ظاهر چشم او نیز همان است و حید گوید **س** به
 رومال سید چشم آن آرام جان **س** کشته آهویی درون خمیه یلی بنان رو پاک رواند که زنان بر
 اندازند میفرطت گوید **س** چو کید از جبار رخ نقاب شمع خسارش **س** کند پیر این فانوس رو پاک
 مقیش راره خوابیده راه دراز صایب گوید **س** ز غفلت توره کوی یار خوابیده است **س** و کردی بجز سیر
 بهار زدیک است روزی از زخم پاکنده خوردن پریشان کردی برای قوت از گوید **س** که همه مرهم
 دههای پریشان باشی **س** روزی از زخم پاکنده مخور چون جراح ریزه خوانی بیای مجبول دزاد بچه چیده آوار کشیدن
 ز لغات که از تحریر نیز گویند و بهندی که هر کاف کسور مخلوط است لفظ بهاد راه مهمل خوانند سالک یزدی گوید **س** چنان

بزرگوار است که تراز معتق تا که عندلیب شود داغ ریزه خوانی من ریش کاه و بیای معروف غام طمع و طمع خام که
کار بجاقت کنند اشرف کویده میشود یزین عرض اندر دور دیگر ریش کاه و کز چو فرعونت شود لبریز
کوهر ریش کاه و بمعنی مطلق تمنا دیده شد ریسمان باز همان رسن از صایب کویده دلم از سبوح و زمار
کدر شده است ریسمان بازی تقلید مکر شده است ریسمان برای کسی یافتن همان رسن برای کسی
تافتن از اهل زبان تحقیق پیوسته ریسمان فقر ریسمانیکه بدان جلد دقت میندازد تا اثر کویده بنزد که خود
بر سبب باشد کند و حدت او ریسمان فقر شد ریسمان دادن کنایه از پراندن و دو اندن لیکن غلبه که
بمعنی فرصت دادن باشد ریسمان پاره کردن شفا یافتن از بیماری صعب و این از اهل زبان تحقیق رسیده
ریش ناخن آنکه بعد بریدن از ناخن ماند و تاد و نشود آزار دهد ریش را ندن بمعنی ریش دو اندن نورالیده
ظهوری کویده من و از نخل عمر بر خوردن رانده مهر تو ریش حکم ریش سفید معروف نیز ریش
معتبره که ارباب نیز گویند اشرف کویده جز نام روشنای روز نیست تا چون ریش سفیدی که بود
ریش سیاه ریش بند کردن محکم کردن دخت ریش را در زمین و این نزدیک است بمعنی ریش دو اندن حید
کویده چو در حق نسیم گوهر نهند در و همچو دانه شود ریش بند ریش پیش کسی نشستن بجزمت و
بیغرت بودن نیز کویده چو بی ز ریش کس ریشی ندارد خواجها دارد که جای سکه مردی شمارد سکه زرا
ریشن بمعنی بخشش ششم صبوی که احوالش در تذکره خیر آبادی مسطور است کویده دیده ام گوهر پادمان
رخت از پهلوی اشک ما بردایم بر ریش از بالای دریا میکند رخت که شخصی که ظرف روئین در قالب ریزد
در تعریف او حید کویده زیم رخت رخت که مرا بود ز کم از رخ جود جان جدا چو در کوه امتحانم که خشت
مرا همچو خود شهره شهر ساخت رختن بهار کنایه از آخر شدن بهار شفا می کویده خوش است گلشن
و صل و شکله های مید و لی چه سود که زود این بهار میریزد ریزه مقراض ریزای که در وقت بریدن
پارچه از دم مقراض جدا شود بخت قلبی بیک که احوالش در تذکره خیر آبادیست کویده پیراهن گل ریزه
مقراض قبای است که روز از آن برده حسن تو برین باب اید المعجزه از انور زدن تعظیم نمودن
پیراهن از آن است که پیش امرا و سلاطین در وقت بیست زانو میزنند نسیم کویده پادشاه